

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 847

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 13 juni 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Poekebeek - Waterkwaliteit

De Poekebeek is gelegen in het drinkwaterwingebied van Kluizen. Daarnaast zijn in het stroomgebied van de Poekebeek meerdere waardevolle gebieden gelegen en werden aangeduid als VEN- en SBZ-gebied (VEN: Vlaams Ecologisch Netwerk; SBZ: speciale beschermingszone).

In de jaren 90 van de vorige eeuw voerde de natuur- en milieubeweging een campagne voor een propere Poekebeek met de slogan "van stinkwater naar drinkwater". De Poekebeek had in die tijd geen goed imago, met onder meer verontreiniging vanuit de industrie. De Poekebeek was toen nagenoeg dood. De waterkwaliteit is de voorbije decennia sterk verbeterd, maar er blijven nog heel wat knelpunten.

In de stroomgebiedbeheerplannen werd de Poekebeek als speerpuntgebied geselecteerd. Dat betekent dat het bedoeling is om voor 2027 de nodige maatregelen te nemen om de goede ecologische toestand te realiseren.

Vandaag wordt de goede ecologische toestand helemaal nog niet bereikt. Probleemparameters zijn volgens het stroomgebiedbeheerplan onder meer fosfor, opgeloste zuurstof, opgelost kobalt, linuron, nitriet en parathion-ethyl. Recentelijk werd ook melding gemaakt van een belangrijke verontreiniging met metazachloor. De belangrijkste verontreinigingsbronnen zijn afkomstig vanuit de landbouw en vanuit de huishoudens.

De voorbije jaren werd in de Poekebeek ook meermaals vissterfte en olieverontreiniging vastgesteld.

1. Gelieve een overzicht te geven van alle waterkwaliteitsmetingen die door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), De Watergroep of andere instanties uitgevoerd werden in de voorbije 5 jaar. Gelieve per jaar aan te geven voor welke stoffen de beoogde waterkwaliteit niet bereikt werd.
2. De aanwezigheid van pesticiden is een knelpunt in de Poekebeek.
Voor hoeveel pesticiden werd de voorbije 5 jaar een overschrijding van de waterkwaliteitsdoelstellingen vastgesteld? Klopt het dat er recentelijk hoge waarden van metazachloor waargenomen werden?
3. Gelieve een overzicht te geven van alle gerapporteerde calamiteiten (olieverontreiniging, vissterfte,...) gedurende de voorbije 5 jaar in het stroomgebied van de Poekebeek.

4. Gelieve een overzicht te geven van de periodes dat het water van de Poekebeek gebruikt werd voor drinkwaterproductie (door afvoer via Oude Kale, Lieve en Brakeleiken) in Kluizen door De Watergroep. Klopt het dat naast de droogte waterkwaliteitsproblemen ervoor zorgen dat het water van de Poekebeek maar in beperkte mate aangewend kan worden voor drinkwaterwinning door De Watergroep?
5. Welke acties zijn gepland om de verontreiniging van huishoudens te beperken? Vooral voor de reductie van fosfor en de verbetering van de zuurstofhuishouding is dat belangrijk.
6. Welke acties zullen ondernomen worden om de verontreiniging met kobalt in het stroomgebied van de Poekebeek drastisch te beperken?
7. Welke acties zullen ondernomen worden om de verontreiniging met pesticiden in het stroomgebied van de Poekebeek drastisch te beperken?
8. Welke acties zullen ondernomen worden om de input van nutriënten (N, P) drastisch te beperken?

ANTWOORD

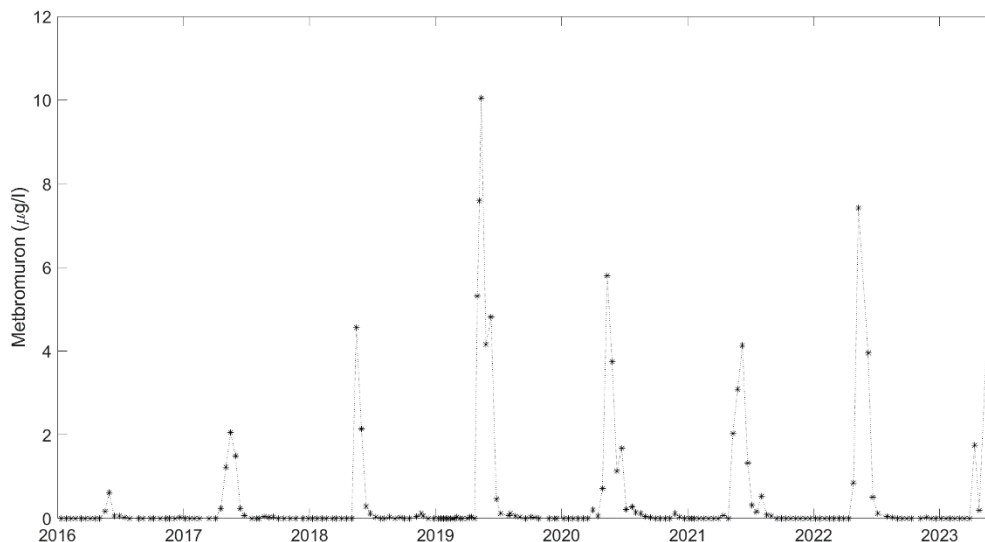
op vraag nr. 847 van 13 juni 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. Bijlage 1 geeft een overzicht van alle beschikbare metingen van De Watergroep (per parameter: aantal analyses, minimum, mediaan en maximale concentratie per jaar van 2018 tot en met mei 2023).

Bijlage 2 geeft een overzicht van alle beschikbare metingen van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in de Poekebeek van 2018 tot en met 2023. Bijlage 3 geeft per meetpunt en per jaar een overzicht van de toetsing aan de geldende norm van de metingen van de VMM voor de algemene fysisch-chemische parameters en biologie (beoordeling voor macro-invertebraten, nl. MMIF-index). De beoordeling is telkens weergegeven als inkleuring volgens kwaliteitsklasse (rood voor slecht; oranje voor ontoereikend; geel voor matig; groen voor goed en blauw voor zeer goed). Bijlage 4 geeft per meetpunt en per jaar een overzicht van de toetsing aan de geldende norm van de metingen van de VMM voor de gevaarlijke stoffen (blauw voor goed en rood voor niet goed).

2. Neen, een verhoogde concentratie van metazachloor werd niet bevestigd. Een analyse bevestigde echter wel de aanwezigheid van metobromuron (5,38 µg/l). Voor metobromuron is er geen ecologische toetsingswaarde beschikbaar. Een indicatieve toetsingswaarde is 0,18 µg/l. Deze indicatieve toetsingswaarde werd dus met een factor 30 overschreden. Hoge piekconcentraties metobromuron blijken een jaarlijks wekerend fenomeen zoals blijkt uit onderstaande grafiek.



Zoals in Bijlage 4 te zien is, is er bij de metingen van de VMM in de periode 2018-2022 een normoverschrijding vastgesteld voor drie pesticiden, namelijk voor flufenacet (jaargemiddelde norm en maximumnorm), dichloorvos (maximumnorm) en diflufenican (maximumnorm), telkens in 2022. Bijlage 4 omvat weliswaar de stoffen waarvoor een VLAREM-norm oppervlaktewater bestaat en die bijgevolg getoetst konden worden.

Voor metazachloor en metobromuron is er momenteel (nog) geen VLAREM-norm oppervlaktewater.

3. Bijlage 5 geeft een overzicht van de bij de VMM gerapporteerde milieu-incidenten van de afgelopen vijf jaar in het stroomgebied van de Poekebeek.
4. De Poekebeek behoort tot het onttrekkingsgebied van WPC Kluizen. Het klopt dat dit niet altijd wordt ingeschakeld voor de drinkwaterproductie. Indien het niet ingeschakeld wordt, stroomt het water naar het afleidingskanaal van de Leie in plaats van naar de Oude Kale, dit inderdaad omdat het water in het afstroomgebied van de Oude Kale, Lieve en Brakeleiken van een betere kwaliteit is. Het water van de Poekebeek werd ingezet voor drinkwaterproductie gedurende onderstaande periodes:
 - Oktober - december 2011
 - Maart – april 2012
 - December – februari 2012
 - januari – februari 2019

De 2 spaarbekkens van Kluizen met een totale bruto inhoud van 11Mm³ worden gebruikt om de zomerperiodes te overbruggen waarbij er onvoldoende water in het onttrekkingsgebied beschikbaar is. In het najaar wordt de inname terug opgestart. Eerst gebeurt dit met water uit het afstroomgebied van het Brakeleiken en de Burggravenstroom. Als dit onvoldoende blijkt wordt ook het afstroomgebied van de Oude Kale en Meirebeek ingeschakeld door de overpompings van het Duivelsputgemaal te veranderen van de Nieuwe Kale naar de Lieve. Als het aanbod van water onvoldoende is om beide spaarbekkens op peil te brengen wordt tenslotte ook nog het onttrekkingsgebied van de Poekebeek ingeschakeld om de aanvoer naar het WPC te vergroten.

5. Voor het waterlichaam van de Poekebeek ligt er nog belangrijke opgave om extra vuilvracht afkomstig van huishoudens aan te sluiten. Ik verwijs hier naar de reductiedoelstellingen voor de riolerings- en waterzuiveringsinfrastructuur zoals opgenomen in de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Op het gemeentelijk gesubsidieerd programma (GIP) en het bovengemeentelijk optimalisatieprogramma (OP) zijn in Wingene, Ruiselede, Tielt, Aalter en Deinze rioleringsprojecten opgenomen die in totaal het afvalwater van ca. 3400 IE bijkomend aansluiten op een rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Sommige gebouwen liggen te ver om een aansluiting via de riolering te voorzien. Daar zal een individuele behandelingsinstallatie van afvalwater (IBA) moeten voorzien worden. Er werden reeds 440 geplaatst. Volgens de gegevens waarover VMM momenteel beschikt zijn er bijkomend 384 IBA's tegen 2027 ingepland.

6. Net zoals bij de meeste andere waterlichamen is er voor de Poekebeek momenteel geen eenduidige verklaring voor de overschrijding en zijn er bijgevolg geen specifieke acties gericht op het inperken van de instroom van kobalt. Algemeen verder onderzoek naar emissieroutes loopt.
7. Er lopen heel wat acties om de impact van pesticiden te verminderen voor het hele stroomgebied van de Schelde en Maas. Vlaanderen heeft een actieplan duurzaam gebruik pesticiden waarvan de derde planperiode loopt van 2023 tot 2027.

Een overzicht van de acties, in het bijzonder gericht op de openbare besturen en de burger, vindt u op de webpagina <https://www.vlaanderen.be/pesticiden-vermijden>. Voor de landbouwers vindt u op de website van het Departement Landbouw en Visserij op de webpagina <https://lv.vlaanderen.be/plant/gewasbescherming> meer info.

8. Voor het beperken van de instroom van stikstof is vooral de landbouwsector aan zet. Voor het beperken van de instroom van fosfor zijn zowel de landbouwsector als de huishoudens aan zet. De acties die relevant zijn om de instroom afkomstig van huishoudens aan te pakken, worden weergegeven in het antwoord op vraag 5.

Puntbronnen van nutriëntinspoeling vanuit de landbouw zijn voornamelijk afkomstig vanuit afspoeling van erfsappen en van ongezuiverde lozing van afvalwater afkomstig van melkhuysjes. Naast handhaving op het naleven van de huidige wetgeving hieromtrent wordt er ook ingezet op sensibilisering en ondersteuning van de landbouwsector en individuele landbouwers. Onder impuls van het bekkensecretariaat van de Gentse Kanalen is, binnen het gebiedsgericht en thematisch overleg van de Poekebeek, een werkgroep opgericht ter begeleiding van deze sensibiliseringsactie. Als eerste output zal het Algemeen Boerensyndicaat op 3 juli 2023 de thematiek van erfsappen aan bod laten komen op een infovergadering in het kader van de fytolicentie. Andere initiatieven worden verder onderzocht.

Om ook het zelfzuiverend vermogen en dus de ecologische robuustheid van de waterloop te verhogen, wordt er daarnaast ingezet op structuurherstel. Het stroomgebiedbeheerplan voorziet hiervoor een oeverzoneproject en een hermeanderingsproject langs de Poekebeek. Deze acties zijn in de opstartfase. Via projectoproepen zoals Levend water verlagen we de financiële drempel voor de waterloopbeheerders.

Ook klimaatverandering en droogte hebben hun invloed op de waterkwaliteit. Zo wordt in de Poekebeek sinds enkele jaren een verhoging van de winterse nitraatpieken vastgesteld. De langere droogteperiodes tijdens het groeiseizoen spelen hierbij een rol. Ook in dit kader is de Blue Deal essentieel in de strijd tegen waterschaarste en droogte op het terrein.

BIJLAGEN

1. [Metingen De Watergroep in de Poekebeek 2018-2023](#)
2. [Metingen Vlaamse Milieumaatschappij in de Poekebeek 2018-2023](#)
3. [Metingen Vlaamse Milieumaatschappij in de Poekebeek 2018-2023 – normtoetsing algemene fysisch-chemische parameters en biologie](#)
4. [Metingen Vlaamse Milieumaatschappij in de Poekebeek 2018-2023 – normtoetsing gevaarlijke stoffen](#)
5. [Overzicht milieu-incidenten in de Poekebeek die in de periode 2018-2023 zijn gemeld aan de Vlaamse Milieumaatschappij](#)